

Cyklofosfamid

Beskrivning

Ingår i behandlingen av många cancerdiagnoser. Läkemedlet hämmar tillväxt av cancercellerna genom att påverka deras förmåga att dela sig.

Hur får barnet medicinen?

Behandlingen ges som infusion (dropp) eller som tabletter/vätska via munnen.

Biverkningar

- Illamående, kräkning
- Hårfall
- Blod i urinen
- Läkemedlet påverkar bildningen av röda och vita blodkroppar samt blodplättar så att dessa nivåer blir låga

Annan viktig information

Cyklofosfamid kan påverka slemhinnan i urinvägarna. För att skydda dessa ges läkemedlet Uromitexan i anslutning till behandlingen när Cyklofosfamid ges intravenöst.

Vid behandling med Cyklofosfamid intravenöst ges vätskedropp för att hjälpa till att skölja igenom och skydda urinblåsan. Urinen kontrolleras även med urinsticka för att upptäcka och vid behov åtgärda uppkommen irritation i urinblåsans slemhinna.

Cytarabin

Beskrivning

Ges framförallt vid behandling av lymfom eller leukemi. Läkemedlet hämmar tillväxt av cancercellerna genom att påverka deras förmåga att dela sig.

Vid höga doser Cytarabin ges kortisonögondroppar för att motverka irritation i ögonen.

Hur får barnet medicinen?

Cytarabin kan ges som infusion (dropp) eller som en snabb injektion (spruta) i venport eller CVK.

Cytarabin kan även ges vid en lumbalpunktion i ryggmärgsvätskan.

Vilka är de vanligaste biverkningarna?

- Illamående, kräkningar.
- Hårfall
- Påverkan på slemhinnan (mukosit)
- Vid höga doser kan feber förekomma, även influensaliknande symtom med smärtor i kroppen.
- Röda ögon med svidande känsla (förebyggs och behandlas med kortisonögondroppar).
- Diarré

Läkemedlet kan påverka bildningen av röda och vita blodkroppar samt blodplättar så att dessa nivåer blir låga.

Daunorubicin

Beskrivning

Daunorubicin ges framför allt vid akut lymfoblastisk leukemi (ALL). Läkemedlet hämmar tillväxt av cancercellerna genom att påverka deras förmåga att dela sig.

Hur får barnet medicinen?

Daunorubicin ges som infusion (dropp).

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

- Mukosit (inflammation, sår och blåsor i mun och svalg)
- Illamående, kräkningar
- Diarré
- Håravfall
- Hudpåverkan (hudutslag, rodnad)

Daunorubicin kan även påverka bildningen av röda och vita blodkroppar samt trombocyterna (blodplättarna) så att dessa nivåer blir låga.

Annan viktig information

Daunorubicin är en röd vätska som kan göra att urinens färg blir rödaktig upp till 2 dagar efter avslutad behandling. Vid behandling med Daunorubicin finns risk för påverkan på hjärtat och dess funktion. Därför undersöks hjärtat med ultraljud (UKG) före start av behandling, ibland under behandling och regelbundet efter avslutad behandling.

Dexametason

Beskrivning

Dexametason är ett kortisonpreparat som används vid bland annat akut lymfatisk leukemi (ALL), olika typer av lymfom, samt vid en rad andra tillstånd. Det används dessutom som behandling mot cytostatikaorsakat illamående i många fall.

Hur får barnet medicinen?

Dexametason ges som tabletter eller mixtur. Tabletten kan krossas och lösas upp i vätska vid behov.

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

Dexametason ger ökad infektionskänslighet trots att blodvärdena inte påverkas. Man kan få ökad aptit, därför är det vanligt att man går upp i vikt. Magslemhinnan blir skörare och kan ge symtom som vid magkatarr. Det är vanligt med humörsvängningar under behandlingen med dexametason. Till exempel kan en del bli irriterade och lättretliga, medan andra kan bli ledsna och nedstämda. Dessa biverkningar försvinner ett tag efter att behandlingen med dexametason avslutats.

Annan viktig information

Dexametason har en stark anti-inflammatorisk effekt. Därför kan medicinen delvis men inte helt dölja tecken på infektion, som till exempel feber. Kontakta din avdelning även om barnet har lindriga infektionstecken eller ont i magen.

Doxorubicin

Beskrivning

Doxorubicin är ett cytostatikum som hör till gruppen "antracykliner". Den förstör tumörceller genom att förhindra fortsatt celledelning i tumören. Används vid ett flertal olika tumörsjukdomar.

Hur får barnet medicinen?

Doxorubicin ges som ett dropp (infusion) i din/ditt barns venport eller CVK. Beroende på diagnos och behandlingsprotokoll varierar tiden för droppet (infusionen).

Vilka biverkningar kan medicinen ha?

Doxorubicin påverkar benmärgen, dvs hämmar nybildningen av blodceller. Påverkan på vita blodkroppar medför ökad infektionskänslighet, låga röda blodkroppar och låga trombocyter kan ge blödningar. Tillfälligt håravfall, illamående/kräkning, blåsor, såriga slemhinnor (mukosit) och diarré är andra biverkningar som kan förekomma särskilt i början av behandlingen.

Annan viktig information

Läkemedel för att förebygga illamående ges före start av dropp (infusion).

Doxorubicin kan ge upphov till vävnadsskada om det hamnar utanför blodkärlet, därför administreras det i venport eller CVK.

Medicinen är röd och kan ge rödfärgad urin upptill ett dygn efter avslutat dropp (infusion).

Vid högre doser kan Doxorubicin ge hjärtpåverkan, därför undersöks hjärtat med ultraljud (UKG) före start av behandling, ibland under behandling och regelbundet efter avslutad behandling. Hur lång tid kontrollerna fortsätter beror på den sammanlagda dosen antracykliner som givits utifrån bakomliggande diagnos.

Etoposid

Beskrivning

Etoposid används vid ett flertal olika maligna tumörer bland annat olika typer av lymfom, akut myeloisk leukemi, rhabdomyosarkom, Ewing sarkom, neuroblastom, nefroblastom samt inför stamcellstransplantation. Etoposid använd ibland även vid icke maligna tillstånd som hemofagocyterande lymfhistiocytos (HLH).

Hur får barnet medicinen?

Etoposid ges som infusion (dropp) under 1-24 timmar. Infusionen kan ges en till två gånger per dygn, vid vissa diagnoser flera dagar i rad.

Etoposid kan även ges som peroral behandling

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

- Illamående, kräkningar
- Påverkad produktion av röda och vita blodkroppar samt blodplättar så att dessa nivåer blir låga.
- Håravfall

Ifosfamid

Beskrivning

Ifosfamid används vid rhabdomyosarkom, Ewing sarkom samt olika typer av lymfom. Läkemedlet hämmar tillväxt av cancercellerna genom att påverka deras förmåga att dela sig.

Hur får barnet medicinen?

Ifosfamid ges som dropp under 1-3 timmar i barnets CVK eller venport. Läkemedlet ges i 2-5 dagar i rad beroende på vilken diagnos barnet har. Ibland ges det två gånger per dygn, med 12 timmars mellanrum.

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

Ifosfamid påverkar benmärgen genom att hämma nybildningen av blodkroppar med övergående minskning av antalet vita blodkroppar och blodplättar som följd. Detta ger ökad infektionskänslighet och kan orsaka trötthet och blödningar.

Ifosfamid orsakar även håravfall och kan ge illamående och kräkningar i samband med behandlingen samt de närmaste dagarna efter avslutad behandling. Illamåendet kan medföra svårigheter att äta och dricka normalt.

Annan viktig information

Vid behandling med Ifosfamid påverkas urinvägar och urinblåsa. Därför ges dropp med vätska med start före behandlingen och vanligtvis upp till ett dygn efter avslutad behandling. För att skydda urinblåsan ges en medicin (Mesna) i anslutning till behandlingen och urinen kontrolleras med urinsticka regelbundet för att upptäcka och vid behov åtgärda uppkommen irritation i urinvägarnas/urinblåsans slemhinna

Imatinib

Beskrivning

Imatinib ges vid Philadelphia-kromosom-positiv akut lymfoblastisk leukemi (Ph-positiv ALL), ALL med vissa genförändringar och kronisk myeloisk leukemi (KML).

Hur får barnet medicinen?

Imatinib ges som tablett som bör tas i samband med måltid för att skydda mot magproblem. Vid sväljsvårigheter kan tabletterna lösas upp i ett glas icke kolsyrat vatten eller äppeljuice. Använd ca 50 ml för en 100 mg tablett eller 200 ml för en 400 mg tablett. Rör med en sked till tabletten har löst sig helt. När tabletterna är helt upplösta, ska hela innehållet drickas upp på en gång.

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

Imatinib påverkar benmärgen genom att hämma nybildningen av blodkroppar med övergående minskning av antalet vita blodkroppar och blodplättar som följd. Detta ger ökad infektionskänslighet och kan orsaka trötthet och blödningar.

Imatinib kan göra så att kroppen samlar på sig vätska vilket kan leda till viktuppgång. Det är därför bra att väga barnet regelbundet under första månaden av behandlingen med imatinib.

Imatinib kan också orsaka huvudvärk, illamående, kräkningar, diarré eller matsmältningsbesvär, hudutslag, muskelkramper eller smärta i leder, muskler eller skelett samt svullnad runt leder eller uppsvullna ögon.

Meddela läkare om något av detta påverkar barnet allvarligt.

Intratekal trippel

Beskrivning

Behandlingen sker med tre läkemedel i samma injektion (spruta) Metotrexat, Cytarabin och Prednisolon. Ges vid behandling av ALL, AML och lymfom då det finns cancerceller i centrala nervsystemet (CNS).

Hur får barnet medicinen

Läkemedlet ges via en injektion i ryggmärgskanalen (intratekalt). Det är viktigt att ligga stilla under injektionen därför är du/ditt barn oftast sövt eller har fått lugnande medicin. Sticket görs mellan två kotor i ländryggen och du/barnet ligger på sidan. Efter injektionen bör du/ditt barn ligga med sänkt huvudända 30-60 minuter.

Biverkningar

Ger oftast inga biverkningar men du/ditt barn kan ibland känna smärta efter sticket. Detta kan förebyggas med smärtlindring innan behandlingen.

I enstaka fall kan man drabbas av huvudvärk och illamående pga. att ryggmärgsvätskans tryck blir lägre. I sällsynta fall kan en kemisk retning av medicinerna på hjärnhinnorna uppstå. Symtomen på detta är framför allt huvudvärk som släpper inom några dagar.

Merkaptopurin (Puri-Nethol / Purimmun / Xaluprine)

Beskrivning

Merkaptopurin ges framför allt vid behandling av leukemi.

Läkemedlet hämmar tillväxt av cancercellerna genom att påverka deras förmåga att dela sig.

Hur får barnet medicinen?

Medicinen finns både som tablett och mixtur (flytande form). Den tas en gång per dag, vanligtvis till kvällen. Det viktigaste är dock att försöka ta medicinen samma tid varje dag. Merkaptopurin går bra att ta tillsammans med mejeriprodukter, tänk då på att försöka göra på samma sätt varje dag.

Tabletterna går både att dela och lösa upp i vatten, kontakta då vårdpersonal för vidare instruktioner. Då Merkaptopurin är en cytostatika ska man inte krossa tabletten.

Dosen kan förändras under behandlingens gång beroende på hur dina/ditt barns blodvärden är, hur du/ditt barn mår och om du/ditt barn får någon annan behandling samtidigt.

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

- Läkemedlet kan påverka bildningen av röda och vita blodkroppar samt blodplättar så att dessa nivåer blir låga.
- Lågt blodsocker på morgonen, vilket kan medföra illamående, irritation eller trötthet. Då är det bra om du/ditt barn tar något att äta för att höja blodsockret.

Annat viktig information

Merkaptopurin är en cytostatika och ska hanteras med försiktighet. Undvik om möjligt att ta i kapseln, till exempel kan sked användas. Tvätta händerna efter hantering. Ska ej hanteras av gravida.

Metotrexat intratekalt

Beskrivning

Metotrexat används vid behandling av ett flertal olika sjukdomar och kan ges i blodet, i ryggmärgskanalen (intratekalt) eller som en tablett.

Metotrexat verkar genom att stoppa tillväxt och överlevnad av cancerceller.

Läkemedlet ges framför allt vid behandling mot leukemier och lymfom.

Hur får barnet medicinen?

Metotrexat i ryggmärgskanalen (intratekalt) ges som injektion genom en lumbalpunktion (LP). När du/ditt barn genomgår en lumbalpunktion är det viktigt att man ligger stilla, därför sövs de allra flesta barnen. Det brukar vara en mycket kort sövning.

Efter injektion med Metotrexat i ryggmärgskanalen (intratekalt) får du/ditt barn ligga med sänkt huvudända i minst 30 minuter för att medicinen skall komma till huvudet.

Annan viktig information

Om du/ditt barn får både oralt och i ryggmärgskanalen (intratekalt) Metotrexat ska den orala dosen inte ges samma vecka som du/ditt barn får Metotrexat i ryggmärgskanalen (intratekalt).

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

Denna typ av administrering av Metotrexat kan ge irritation/inflammation av hjärnhinnorna, vilket kan ge svaghet i benen, känsel förändringar (stickningar, domningar), trötthet och i mycket sällsynta fall kramper.

Metotrexat som infusion (dropp)

Beskrivning

Metotrexat tömmer kroppen på vitaminet folsyra som elakartade tumörceller använder för sin tillväxt och överlevnad

Läkemedlet ges bland annat vid behandling mot ALL, lymfom, hjärntumörer och osteogent sarkom.

Metotrexat kan påverka njurfunktionen varför njurfunktion kontrolleras före, under och efter metotrexatbehandling.

Hur får barnet medicinen?

Metotrexat är en gul vätska och ges som infusion (dropp) under några timmar och upp till ett dygn. Då vätskan är gul kan ibland kisset se gulare ut än vanligt under tiden man får infusionen.

Samtidigt som Metotrexatinfusionen och till dess att metotrexat har lämnat kroppen ges annan infusion för att upprätthålla urinproduktionen under behandlingen. Därför mäts urinportionerna under hela behandlingen och tillsatser i sidodroppet skall hålla urinens pH (surhetsvärde) neutralt. Då metotrexat tömmer kroppen på folsyra så måste man tillföra folsyra vid bestämd tidpunkt efter behandlingsstart och sen med regelbundna intervall.

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

- Metotrexat i hög dos kan ge blåsor i munnen.
- Kan orsaka illamående och kräkningar.
- Metotrexat kan påverka bildningen av röda och vita blodkroppar samt blodplättar så att dessa nivåer blir låga. Det gör också att du/ditt barn blir infektionskänsligt.

Annan viktig information

Innan behandling med Metotrexat får du/ditt barn inte äta Bactrim eller Nexium/Omeprazol.

Metotrexat/Metotab tabletter

Beskrivning

Metotrexat är ett cytostatikum som används vid behandling av ett flertal olika sjukdomar och kan ges i blodet (intravenöst), i ryggmärgskanalen (intratekalt) eller som en tablett (peroralt).

Metotrexat verkar genom att hämma celledelning och därmed tillväxt av cancerceller.

Läkemedlet i tablettform ges framför allt under underhållsfasen av behandling mot ALL och lymfom.

Hur får barnet medicinen?

Tabletter ska intas via munnen alt. via nasogastrisk sond en gång/VECKA. Vid sväljningssvårigheter kan tabletterna slamas upp i lite vatten. Tabletterna är lösliga och löser oftast upp sig efter ett par minuter. Det är viktigt att hantera läkemedlet på ett säkert och korrekt sätt i hemmet. Fråga behandlande avdelning vad som gäller för just dig/ditt barn.

Vilka biverkningar kan medicinen ha?

Metotrexat kan ge illamående/kräkningar, tillfälligt håravfall, sköra slemhinnor och ökad slembildning speciellt i munnen. Torra, irriterade ögon, hudutslag, mild huvudvärk kan förekomma.

Annan viktig information

- Metotrexat bör helst tas på tom mage (1 timme före eller 2 timmar efter mat). Om du/ditt barn har en känslig mage kan läkemedlet ges med mat.
- Urinen kan ibland bli kraftigt guldfärgad.

Pegaspargas

Beskrivning

Pegaspargas ges framför allt vid behandling av akut lymfatisk leukemi (ALL) och lymfoblastlymfom men är inget klassiskt cytostatikum. Pegaspargas innehåller ett enzym (asparinas) som bryter ned asparginsyra, vilket är ett nödvändigt näringsämne för både friska celler och cancerceller. Till skillnad från cancerceller så kan kroppens friska celler producera egen asparginsyra, därför påverkas de friska cellerna i liten grad av Pegaspargas.

Blodprover för att följa din/ditt barns aktivitet av asparinas i blodet tas efter ett speciellt schema. Det innebär att man i början av sin leukemibehandling tar blodprover lite oftare.

Hur får barnet medicinen?

Medicinen ges som en infusion (dropp) eller som injektion i en muskel.

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

- Anafylaxi; svår allergisk reaktion, påverkad andning och blodtryck
- Allergiska reaktioner; nässelutslag, klåda.
- Pankreatit; bukspottkörtelinflammation
- Leverpåverkan

Annan viktig information

Eftersom det finns en risk för allergiska reaktioner vid behandling med detta läkemedel så behöver du/ditt barn stanna kvar på sjukhuset en viss tid efter läkemedlet är givet. På sjukhuset har vi god beredskap för att ta hand om svåra allergiska reaktioner.

Prednisolon

Beskrivning

Prednisolon är ett kortisonpreparat som främst används vid vissa lymfom, histiocytoser och Graft versus Host Disease (GvHD= transplanterat-mot-värd sjukdom) efter stamcellstransplantation.

Hur får barnet medicinen?

Prednisolon ges i tablettform. Vid sväljsvårigheter kan tabletten krossas och/eller lösas upp i vätska och ges i sond. Vid fasta eller om barnet inte kan ta tabletter ges annan, motsvarande typ av kortison, som injektion i blodet.

Vilka biverkningar är vanliga?

Biverkningarna beror på dosering och behandlingslängd och kan variera mycket:

Prednisolon ger ökad infektionskänslighet trots att blodvärdena inte påverkas. Man kan få ökad aptit, därför är det vanligt att man går upp i vikt. Magslemhinnan blir skörare och kan ge symtom som vid magkatarr. Det är vanligt med humörsvängningar under behandlingen med prednisolon. Till exempel kan en del bli irriterade och lättretliga, medan andra kan bli ledsna och nedstämda. Dessa biverkningar försvinner ett tag efter att behandlingen med prednisolon avslutats.

Annan viktig information

Prednisolon har en stark anti-inflammatorisk effekt. Därför kan medicinen delvis men inte helt dölja tecken på infektion, som till exempel feber. Kontakta din avdelning även om barnet har lindriga infektionstecken eller ont i magen.

Tioguanin (Lanvis)

Beskrivning

Tioguanin används vid behandling av akut lymfatisk leukemi (ALL) och vissa lymfom.

Hur ges medicinen? Tioguanin ges som tablett. Tabletten går att dela och vid sväljsvårigheter kan tabletten lösas upp i lite vatten. Det är viktigt att hantera läkemedlet på ett säkert och korrekt sätt i hemmet. Fråga behandlande avdelning vad som gäller för er.

Vilka biverkningar är vanliga?

- Illamående, kräkningar
- Diarré
- Mukositt (blåsor och sår i munnen samt mag-tarmkanalens slemhinnor)

Det är även vanligt att levern blir påverkad av medicinen. Detta kan leda till gulsot (huden och ögonvitorna blir gula), mörk urin, trötthet, illamående och klåda.

Tioguanin påverkar bildningen av röda och vita blodkroppar samt trombocytterna (blodplättarna) så att dessa nivåer kan bli låga.

Vinkristin

Beskrivning

Vinkristin är ett cytostatikum som ges i många behandlingsprotokoll för barn med cancer. Läkemedlet hämmar tillväxt av cancercellerna genom att påverka deras förmåga att dela sig.

Hur får barnet medicinen?

Vinkristin ges som en infusion (dropp), vanligtvis mellan 15-60 minuter.

Vilka vanligare biverkningar har medicinen?

- Magknip och/eller förstoppning
- Smärta i ben, käke, muskler och/eller ryggen. Kan medföra svårigheter att gå.
- Hängande ögonlock eller skelning.

För att minska besvär med magsmärtor är det viktigt att undvika förstoppning. Under behandling med Vinkristin bör barnet i förebyggande syfte få någon form av medicin mot förstoppning.

Smärta och hängande ögonlock är biverkningar som i de flesta fall går över, men kan bli långvariga.

Allmän information om biverkningar

Biverkningarna kan med hjälp av den kunskap och de mediciner som finns idag ofta förebyggas, reduceras, och ibland helt försvinna. Kontakta alltid personalen om du får problem.